

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 194: Forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen. (Anvendelsesområde, journal- og postlister).

Af Margrete Auken (SF) m.fl.
(Fremsat 30/1 96).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Bjørn Westh):

I det forslag til ændring af offentlighedsloven, som SF har fremsat, er der 4 hovedpunkter:

For det første skal offentlighedsloven udvides til at omfatte visse selskaber, foreninger, fonde m.v., som den ikke gælder for i dag.

For det andet skal den bestemmelse i loven, der undtager sager om lovgivning fra aktindsigt, ophæves.

For det tredje skal der indføres en lovbestemt pligt til at føre journalister og postlister.

Og endelig skal lovens bestemmelser med hensyn til udenrigspolitiske interesser begrænses, således at den ikke omfatter dokumenter, der vedrører Den Europæiske Union.

Som tidligere sagt går regeringen ind for størst mulig åbenhed i den offentlige forvaltning. Regeringen er derfor ikke uenig i sigtet med SF's forslag. Det er dog samtidig regeringens opfattelse, at der er en række ulemper og betænkeligheder forbundet med SF's forslag.

Det første led i SF's forslag er som nævnt, at offentlighedsloven også skal omfatte selskaber, foreninger og fonde m.v., hvor den offentlige forvaltning f.eks. gennem driftsoverenskomst og ejerskab eller ret til udpegning af bestyrelsesmedlemmer har bestemmende indflydelse.

Jeg forstår, at det problem, som SF navnlig sigter til, er, at mange offentlige opgaver i de senere år er henlagt til offentligt ejede aktieselskaber, der ikke er omfattet af loven. Det gælder f.eks. Tele Danmark A/S, GiroBank A/S og de statslige broselskaber.

Det er jo således, at loven i dag som udgangspunkt kun omfatter den offentlige forvaltning. Det er navnlig centraladministrationen, kommunerne og de mange forskellige nævn og råd. Også organer, der er oprettet på privatretligt grundlag, kan dog efter omstændighederne henregnes til den offentlige forvaltning, hvis det offentlige fører en meget intensiv kontrol med

dem. Det gælder f.eks. for en række selvejende institutioner på det sociale område.

Andre institutioner m.v., der ikke kan henregnes til den offentlige forvaltning, kan under visse betingelser inddrages under loven ved bekendtgørelse. Og endelig er nogle energiforsyningsvirksomheder umiddelbart omfattet af loven, også selv om de er oprettet i selskabsform.

Herudover falder de offentlige selskaber, bortset fra de kommunale fællesskaber, ganske rigtig uden for loven. Det har den meget enkle forklaring, at når staten vælger at henlægge opgaver til f.eks. offentlige aktieselskaber, så skyldes det normalt netop et ønske om, at opgaverne skal kunne løses under de samme organisatoriske betingelser, som gælder for det private erhvervsliv.

Det gælder ikke mindst i tilfælde, hvor det offentlige konkurrerer med det private erhvervsliv. Derfor fandt det udvalg, der forbedrede den gældende offentlighedslov, heller ikke anledning til at foreslå, at sådanne selskaber skulle være omfattet af loven.

Folketinget har flere gange siden afvist at fravige denne grundlæggende betragtning. Sidste gang så sent som ved ændring af aktieselskabsloven i juni 1995. Og den gør sig efter regeringens opfattelse fortsat gældende med samme styrke.

Man skal også være opmærksom på, at der på miljøområdet er fastsat regler, der betyder, at borgerne kan få aktindsigt i miljøoplysninger, selv om oplysningerne ligger i et statsligt selskab som f.eks. A/S Storebæltsforbindelsen og A/S Øresundsforbindelsen. Det er loven om aktindsigt i miljøoplysninger, jeg her tænker på. På dette væsentlige område har lovgivningsmagten altså allerede løst det problem, SF peger på.

Jeg skal også pege på, at erhvervsministeren netop har fremsat lovforslag L 198 om ændring af en række selskabsretlige love. Formålet med dette lovforslag er bl.a. ved en overføring af reglerne for de børsnoterede aktieselskaber at give offentligheden bedre mulighed for at følge udviklingen i de statslige aktieselskaber. Det sikres gennem en større åbenhed omkring regnskabsaflæggelse, ejerforhold, generalforsamling m.v. i de statslige aktieselskaber.

SF foreslår også, at bestemmelsen i offentlighedslovens § 2, stk. 2, skal ophæves. Det er den bestemmelse, der fastslår, at sager om lovgivning er undtaget fra aktindsigt, indtil lovforsla-